

Daniela Petronela FERARU

LIBERA CIRCULAȚIE A
PERSOANELOR
ÎN UNIUNEA EUROPEANĂ
DESPRE CONDIȚIILE IMIGRANȚILOR
ROMÂNI ÎN EUROPA
DUPĂ ADERARE

Asistență socială

Petronela Daniela FERARU

**LIBERA CIRCULAȚIE A
PERSONELOR ÎN
UNIUNEA EUROPEANĂ.**

DESPRE CONDIȚIILE
IMIGRANȚILOR ROMÂNI ÎN
EUROPA DUPĂ ADERARE

Lumen

Iași, 2008

Petronela Daniela FERARU

LIBERA CIRCULAȚIE A PERSOANELOR ÎN UNIUNEA
EUROPEANĂ. DESPRE CONDIȚIILE IMIGRANȚILOR
ROMÂNI ÎN EUROPA DUPĂ ADERARE

Coord. științific, Prof. univ. dr. Gabriela Carmen PASCARIU

Editura Lumen este acreditată CNCSIS sub nr 003

www.edituralumen.ro www.librariavirtuala.com

Redactor: Morariu Irina Maria

ISBN- 978-973-166-051-6

Petronela Daniela FERARU

**LIBERA CIRCULAȚIE A
PERSONELOR ÎN
UNIUNEA EUROPEANĂ.**

DESPRE CONDIȚIILE
IMIGRANȚILOR ROMÂNI ÎN
EUROPA DUPĂ ADERARE

Lumen

Iași, 2008

Pagin 1 sat goal inten ionat

Extras din volumul:

Feraru, D.P. (2008). Libera circula ie a persoanelor în Uniunea European . Despre condi iile imigran ilor români în Europa dup aderare. Ia i, România: Lumen.

Cuprins:

<i>Argument</i>	11
<i>Capitolul I. Libera circulație a persoanelor în Europa</i>	17
Cadrul legislativ privind libera circulație a persoanelor odată cu aderarea României la U.E.	26
„Principiul nediscriminării”	29
Reglementări și funcționalitate (măsurile tranzitorii, restricții)	31
Cum lucrează românii în Europa, după aderare	37
<i>Capitolul II. Migrația externă</i>	43
II.1. Rolul migrației externe în construcția europeană.	43
II.2. Despre migrația forței de muncă din Europa. Efecte și evoluție	45
<i>Capitolul III. Situația migranților români din Europa în momentul și după aderare</i>	69
III.1. Securitatea socială a românilor din Europa.....	69
III.2. Integrarea migranților români în Europa, adaptarea și asimilarea acestora	81
III.3. Abordări complementare asupra cauzelor/motivelor fenomenului migraționist.....	88
<i>Capitolul IV. Mutațiile produse de fenomenul migrației externe în România</i>	101
IV.1. Aspecte demografice.....	101
IV.1.1. Elemente demografice definitorii ale E27	101
IV.1.2. Migrația internațională la nivel de regiune în România (cele opt regiuni de dezvoltare)	115
IV.2. Efectele migrației externe din România la nivel de familie. <i>Relația migrant - familie.</i>	158

IV.3. Migrația externă și dezvoltarea economică. Aspecte economice cu privire la rolul remisiilor.....	165
Capitolul V. Concluzii și propuneri	193
Bibliografie	203
ANEXE.....	213

6
Extras din volumul:

Feraru, D.P. (2008). Libera circulație a persoanelor în Uniunea Europeană. Despre condițiile imigranților români în Europa după aderare. Iași, România: Lumen.

Argument

Key words: *free circulation, migration, migrant worker, European citizen, regionalization.*

This paper analyzes the phenomenon of external migration of the 27-member state Europe starting from the principle of the free circulation and of establishing European citizens. The last extension process of the European Union created millions of new European citizens and the European work force market was subject to new challenges. This study comes after 2006, the year that was declared the European Year of the Work Force Mobility. Probably one of the greatest benefits for the citizens of the member states is the right to work freely in the European Union, which is a unique opportunity professionally and personally.

The present study is a trial of debating and assessing the problems and the challenges created recently on the European work force market, focusing directly on the member states and the social systems afferent to them. We have to remember the fact that the external migration of the work force represents nowadays an evermore growing extremely important phenomenon, especially after 1990. The phenomenon is important not only for the individual and his/her origin society/ adopting society, but especially for the European economy. The population migration is an important component of the population dynamics and is directly generated by a series of factors, such as the existence of limited resources (within the region, community and family), the economic development environment, the social organization and structure of the origin society.

As I am personally involved in two other project on the topic of the external migration in Romania, having different data collecting methods, techniques and instruments, I took the liberty of extracting, in what follows, some relevant aspects regarding the

characteristics of the phenomenon before the adherence of Romania to the European Union, as well as essential aspects observed after January 1, 2007.

In explaining the migration phenomenon, I started the exploration from the three-dimensional approach of reality the social phenomenon called external migration, at *macrosocial level* (aspects related to the characteristics of the phenomenon at European level), at *mesosocial level* (at the level of member state, in our case Romania) and at *microsocial level* (at the level of family and individual). The present paper emphasizes the regulations regarding the free circulation of people in the 27-member state Europe, on the transitory measures imposed to the new member states in January 2007, Bulgaria and Romania, as well as on the mutations generated by the external migration phenomenon, which have a series of implications that must be analyzed at local and national level.

The present project is a comprehensive analysis on the need to inform about the Romanian workers' rights and responsibilities on the European market, to point out those innovative elements in the field. Probably the motivation of the search for a job abroad is the most important element in the migrant's process.

The three main European states preferred by Romanians are: Italy, Spain (those with a lower educational level, with inferior qualifications), Great Britain (young persons, with a higher educational level, with higher incomes than those who choose Italy and Spain, with important cultural capital resources). The position of Great Britain among the first European states preferred by Romanians is an innovative element and probably emphasizes a profile of the new type of migrant. Leaving the country in order to work in different states of the European Union has a strong regional-historic influence, as people from Wallachia leave especially to Spain and those from Moldavia to Italy. Those who intend to leave to Great Britain come mostly from the North-Eastern part of the country.

Actually, this entire analytical process shapes a profile of the Romanian worker who goes to work abroad, the changes of this

Libera circulație a persoanelor în Uniunea Europeană.
Despre condițiile imigranților români în Europa după aderare

profile and the problems the immigrants face. The project is organized in 5 chapters, without taking into account the argument. The argument presents the work methodology and chapter 1 is a brief review of the free circulation of people in Europe (about the legislative frame, the “non-discrimination principle”, about the new regulations and functionality (negotiations, transitory measures, about how Romanians work in Europe after the adherence). Chapter 2 focuses on the external migration, mainly on the role of the external migration in the European construction, as well as on the migration of the work force in Europe, pointing out the elements referring to the effects and evolution of the phenomenon. Chapter 3 deals with the situation of the Romanian migrants in Europe during and after the adherence, emphasizing aspects related to the social safety, the integration of migrants, their adaptation and assimilation in Europe, trying at the same time to point out a series of complementary approaches of the causes/motifs of the migration phenomenon. Chapter 4 – the most important of the project – presents the mutations generated by the external migration phenomenon in Romania and brings to the fore demographic aspects at the level of the 27 member states of the European Union, shows international migration at the level of region in Romania, presents the effects of external migration on the family, emphasizing the migrant-family relationship as well as on the children remaining at home and, last but not least, this chapter deals with the external migration and economic development, pointing out the most important economic aspects regarding the role of remissions. Chapter 5 identifies a series of proposals and solutions that may support those interested in the evolution of the external migration phenomenon and presents the conclusions of the project, pointing out first of all whether or not the initially set work hypotheses apply or not and then presents the innovative elements, those mutations identified and produced by the external migration phenomenon, in general.

The **work hypotheses** of the project are the following: *The external migration phenomenon in Romania is closely connected to the level of the*

social-economic development; The remissions have an important role in the economic development of the origin society and community of the migrants; The immigrant workers are accepted in the adopting country as a means of supporting the economic growth; External migration has a direct impact on the migrants' children who stay at home; In Romania, as member state of the European Union, the migration phenomenon is subject to important mutations.

Work methodology. The project is based on both quantitative and qualitative data. The corroboration of the information gathered through qualitative and quantitative methods ensure the provision of information specific to the real or the potential migrant who left abroad, to work in countries of the European Union, of an overview on the needs and problems that migrants face, the emphasis on innovative elements such as the mutations of the current external migration, the identification of some possible solutions for the stimulation of the migration by decreasing the number of definitive migrations, transforming them into temporary and to-and-fro circular migrations. The target group of the present project is the population of migrants and potential migrants who choose the solution of working in the states of the European Union, as well as the migrants' families.

The data come mostly from projects developed personally on the same topic, from sociological investigations carried out recently by specialists in Romania, from articles of the most important local, national and international newspapers on the topic of the work force migration. The basic methods used are the documentation, selection and comparison. The techniques used in the project are observation and content analysis. The instruments used in obtaining data as accurate as possible are the poll, interview and problem inventory.

Argument

Cuvinte cheie: *libera circulație, migrație, lucrător migrant, cetățean european, regionalizare.*

Lucrarea analizează fenomenul migrației externe din Europa celor 27 de state membre pornind de la principiul liberei circulații și al stabilirii cetățenilor europeni. Ultima extindere a Uniunii Europene a creat milioane de noi cetățeni europeni, iar piața europeană a forței de muncă a fost supusă unor noi provocări. Această studiu vine după anul 2006, an care a fost declarat Anul European al mobilității Forței de Muncă. Unul probabil din cele mai mari beneficii pentru cetățenii statelor membre este dreptul de a lucra liber în Uniunea Europeană, este o oportunitate unică pe plan profesional și personal.

Lucrarea de față este o încercare de a dezbate și evalua problemele, provocările create recent pe piața europeană a forței de muncă vizând în mod direct statele membre și sistemele sociale aferente acestora. Trebuie amintit faptul că migrația externă a forței de muncă reprezintă la ora actuală un fenomen extrem de important și într-o continuă ascensiune, mai ales după anul 1990. Fenomenul este important nu doar pentru individ și societatea de origine/societatea de adopție, cât mai ales pentru economia europeană.

Migrația populației reprezintă o componentă importantă a dinamicii populației și este direct determinată de o serie de factori, precum existența unor resurse limitate (în zonă, comunitate și familie), mediul de dezvoltare economică, organizarea și structura socială a societății de origine.

Fiind personal implicată în alte două proiecte pe tema migrației externe din România, având diverse metode, tehnici și instrumente de culegere a datelor mi-am permis să extrag în continuare aspecte relevante privind caracteristicile fenomenului

înainte de aderarea României la Uniunea Europeană, cât și aspecte esențiale surprinse după 1 ianuarie 2007.

În explicarea fenomenului migraționist am plecat cu explorarea de la abordarea tridimensională a realității fenomenului social numit migrație externă, la *nivelul macrosocial* (aspecte legate de caracteristicile fenomenului la nivel european), la *nivelul mezosocial* (la nivel de stat membru, în cazul de față România) și la nivel microsociale (la nivel de familie, respectiv de individ).

Accentul cade în lucrarea de față pe reglementările în materie de libera circulație a persoanelor în Europa celor 27 de state membre, pe măsurile tranzitorii impuse noilor state membre din ianuarie 2007, Bulgaria și România, cât și pe mutațiile produse de fenomenul migrației externe care are o serie de implicații ce trebuie analizate la nivel local și național.

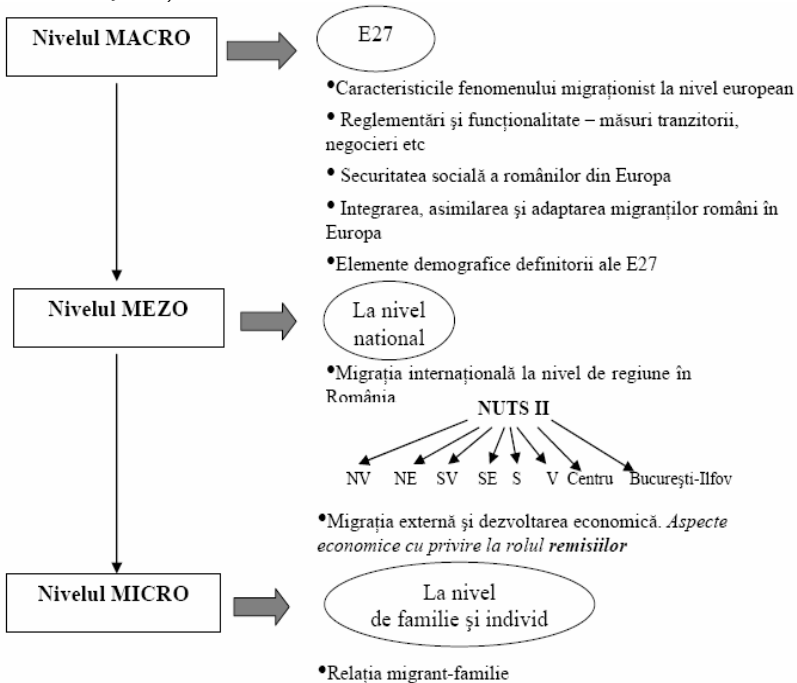

Fig. *Abordarea tridimensională a fenomenului social – migrația externă*

Libera circulație a persoanelor în Uniunea Europeană. Despre condițiile imigranților români în Europa după aderare

Proiectul de față este o analiză comprehensivă asupra nevoii de a informa cu privire la drepturile și responsabilitățile lucrătorilor români pe piața europeană, de a puncta acele elemente ce țin de noutate în domeniu. Probabil că motivația căutării unui loc de muncă în afara țării este elementul cel mai important în demersul migrantului.

Principalele trei state europene preferate de români în străinătate sunt: Italia, Spania (cei cu un nivel de educație mai scăzut, care au calificări inferioare), Marea Britanie (persoane tinere, mai educate, cu venituri mai mari decât cei care aleg Italia și Spania, dețin resurse de capital cultural importante). Poziționarea Marii Britanie între primele state europene preferate de români este un element de noutate și evidențiază probabil un profil al unui nou tip de migrant.

Plecarea la muncă în diferite state ale Uniunii Europene, are o puternică influență regională – istorică, din Muntenia se pleacă în special în Spania iar din Moldova în Italia. Cei care intenționează să plece în Marea Britanie provin în cea mai mare parte din Nord – Estul țării.

De fapt, tot acest demers analitic conturează un profil al lucrătorului român care merge la muncă în străinătate, modificările care apar în profilul acestuia, aspectele problematice cu care se confruntă imigranții. Proiectul este organizat în 5 capitole, fără cel de argument. La argument, este prezentată și metodologia de lucru, apoi în capitolul 1 este prezentată o scurtă trecere în revistă a libertății de circulație a persoanelor în Europa (despre cadrul legislativ, „principiul nediscriminării”, despre noile reglementări și funcționalitate (negocieri, măsuri tranzitorii), despre cum lucrează românii în Europa, după aderare). Capitolul 2 se concentrează asupra migrației externe, cu predilecție asupra rolului migrației externe în construcția europeană, dar și asupra migrației forței de muncă din Europa, punctând elementele ce țin de efecte și evoluție ale fenomenului. În capitolul 3 se vorbește despre situația imigranților români din Europa în momentul și după aderare, punctând aspecte legate de securitatea socială, integrarea imigranților, adaptarea și asimilarea acestora în Europa, încercându-se totodată a se evidenția

o serie de abordări complementare asupra cauzelor/motivelor fenomenului migraționist. Capitolul 4 și cel mai important, din cadrul proiectului, prezintă mutațiile produse de fenomenul migrației externe în România, și aduce în prim-plan aspecte de natură demografică la nivelul celor 27 de state membre ale Uniunii Europene, arată care este migrația internațională la nivel de regiune în România, sunt prezentate efectele migrației externe la nivel de familie, cu accent pe relația migrant-familie dar și pe situația copiilor migranților români, rămași acasă, și nu în ultimul rând în cadrul acestui capitol, se vorbește despre migrația externă și dezvoltarea economică, punctând cele mai importante aspecte economice cu privire la rolul remisiilor. Capitolul 5, identifică o serie de propuneri și soluții care să vină în sprijinul celor interesați de evoluția fenomenului migrației externe, și tot aici sunt prezentate concluziile proiectului, punctând într-o primă fază modalitatea în care se verifică sau nu ipotezele de lucru stabilite inițial, iar într-o altă fază, sunt prezentate elementele de noutate, acele mutații identificate și produse de fenomenul migrației externe, în general.

Ipoteze de lucru:

- 1. Fenomenul migrației externe din România este în strânsă legătură cu nivelul de dezvoltare socio-economic.***
- 2. Remisiile au un rol important în dezvoltarea economică a societății și comunității de origine a migranților.***
- 3. Lucrătorii imigranți sunt acceptați în țara de adopție ca mijloc de susținere a creșterii economice.***
- 4. Migrația externă are un impact direct asupra copiilor migranților rămași acasă.***
- 5. În România, ca stat membru al Uniunii Europene, fenomenul migrației suportă mutații importante***

Metodologia de lucru

Proiectul are la bază atât date cantitative, cât și calitative. Coroborarea informațiilor culese prin metode calitative și cantitative, asigură obținerea unor informații specifice pentru migrantul real sau potențial plecat la muncă în țări din Uniunea Europeană, a unei imagini de ansamblu asupra nevoilor și problemelor cu care se confruntă migranții, punctarea elementelor de noutate ca mutații survenite în cadrul migrației externe actuale, identificarea unor posibile soluții pentru stimularea migrației prin scăderea numărului de migrații definitive, transformarea acestora în migrații temporare și circulatorii de tip dute - vino.

Grupul țintă al proiectului de față este populația de migranți și potențiali migranți care optează pentru soluția de a munci în statele Uniunii Europene, dar și familiile migranților.

Datele provin în cea mai mare parte din proiecte realizate personal pe aceeași temă, din anchete sociologice efectuate recent de specialiști în România, din articole a celor mai importante ziare locale, naționale și internaționale pe tema migrației forței de muncă. Metodele de bază utilizate sunt, cea de documentare, de selecție și de comparație. Tehnicile utilizate în proiect sunt observația, analiza de conținut. Instrumentele utilizate pentru obținerea datelor cât mai fidel și exact sunt chestionarul, interviul, inventarul de probleme. Elementele cheie ale metodei *studiul de caz* sunt reprezentate de folosirea *multiplelor surse de date și tehnici de culegere a datelor*.

Continuarea acestui volum o puteți lectura achiziționând volumul de pe
www.editorialumen.ro
www.lumenpublishing.com
sau din librăriile noastre partenere.

Extras din volumul:

Feraru, D.P. (2008). Libera circulație a persoanelor în Uniunea Europeană. Despre condițiile imigranților români în Europa după aderare. Iași, România: Lumen.

Migrația externă a forței de muncă reprezintă la ora actuală un fenomen extrem de important, cu implicații majore atât la nivel individual, cât și la nivelul societății în ansamblul ei. Lucrarea *"Liberă circulație a persoanelor în Uniunea Europeană. Despre condițiile imigranților români în Europa după aderare"* este al treilea volum al autoarei și este dedicat analizei migrației în Europa, perspectiva oferită fiind deopotrivă teoretică și pragmatică. Autoarea evaluează și propune dezbaterii generale și specializate provocările create recent pe piața europeană a forței de muncă prin procesul extinderii Uniunii Europene, urmărind să identifice în mod special modificările produse în profilul lucrătorului român imigrant în țările europene. Subiectul este abordat unitar, prin încadrarea în modelul teoretic al libertății de circulație a persoanelor în Europa (cadrul legislativ, "principiul nediscriminării", noile reglementări și funcționalitatea în materie de liberă circulație) și prin analiza rolului migrației externe în construcția europeană, în general. Contribuția originală a autoarei și, de altfel, meritul esențial al cercetării efectuate pentru elaborarea lucrării țin însă de analiza situației imigranților români din Europa înainte și după aderare (aspecte legate de securitatea socială, integrarea imigranților, adaptarea și asimilarea acestora în Europa, abordări complementare asupra cauzelor fenomenului migraționist), o atenție specială fiind acordată impactului fenomenului migrației la nivelul familiei și la nivel macroeconomic.

"Liberă circulație a persoanelor în Uniunea Europeană. Despre condițiile imigranților români în Europa după aderare" este, prin urmare, o carte care merită atât atenția specialiștilor, cât și a publicului larg, combinând într-un mod reușit rezultatele cercetării academice întreprinse de autoare în cadrul Programului de Master în Studii Europene urmat la Universitatea "Al. I. Cuza" Iași, cât și experiența dobândită în perioada 2004-2008.

A publicat lucrările științifice: *"Migrația - strategie de supraviețuire în Vizantea-Livezi"* (în Revista de cercetare și intervenție socială, Editura Lumen, Iași, 2005, vol. 9/ iunie 2005); *"Infracționalitatea feminină. Tipologii feminine privind libertatea și morala în penitenciar"* (în Revista de cercetare și intervenție socială, Editura Lumen, Iași, 2005, vol. 10/ septembrie 2005). A participat la realizarea albumului carte *"Bulevardul Independenței, Iași"*, (publicat în 2006, organizator: Centrul Cultural German din Iași). A publicat volumul individual *"Costuri sociale ale migrației externe din România"* (Editura Lumen, Iași, 2007, 222 pagini, ISBN-978-973-1703-92-3).

Prof. univ. dr. Gabriela Carmen PASCARIU

Centrul de Studii Europene -

Universitatea "Alexandru Ioan Cuza", Iași

Conținutul acestui volum nu reprezintă în mod necesar punctul de vedere al Editurii Lumen sau al finanțatorilor

Publicat cu finanțarea:
media **LUMEN**
www.EdituraLumen.com